

**Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego
Szkoły Podstawowej nr 1 im. Janusza Kusocińskiego
w Ożarowie Mazowieckim**

I. Funkcjonowanie Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845) dotyczy zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego; od 1 września 2017 r. obowiązuje rozp. MEN z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, w tym nauczycieli doradców zawodowych.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.), zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.”
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416) nakłada na dyrektorów i rady pedagogiczne „obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.”
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013.532 z dnia 7 maja 2013 r.); zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.
- Prawo oświatowe art. 292 ust. 1 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę, art. 109 ust. 1 pkt 7 Ustawy - Prawo oświatowe; wymieniają zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017, poz. 356).
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół z dnia 28 marca 2017r., (Dz.U. 2017, poz. 703).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017, poz.1591 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich

rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2018, poz. 1601).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018, poz. 1675).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. Z 2019 r. poz. 325)

Założenia Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Wewnętrznskolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) to dokument, który zawiera informacje o wszystkich działaniach podejmowanych przez szkołę aby wspomóc ucznia w świadomym planowaniu swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej, uwzględniając jego mocne strony, zainteresowania, umiejętności i predyspozycje zawodowe.

WSDZ jest częścią planu wychowawczego szkoły i włączony jest do Statutu szkoły. System ten określa rolę i zadania nauczycieli w ramach planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy.

Wewnętrznskolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór ścieżki edukacyjno-zawodowej nie jest jednorazowym wydarzeniem a długotrwałym procesem stanowiącym sekwencje decyzji podejmowanych przez całe życie,
- preferencje zawodowe i zainteresowania wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu,
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat własnych predyspozycji i umiejętności, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy,
- decyzje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrznych człowieka (doświadczenia, otoczenie społeczne),
- szkoła podstawowa obok rodziny stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów,
- WSDZ obejmuje pracę indywidualną i grupową z:
 - *uczniami*, wspieranie w wyborze dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej: wyboru szkoły ponadpodstawowej, planowania kariery edukacyjno-zawodowej oraz udzielanie wszelkich informacji na ten temat,
 - *rodzicami*, wspieranie rodziców podczas wyboru przez ich dziecko ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej,
 - *nauczycielami*, wspieranie nauczycieli w planowaniu i realizacji WSDZ oraz

- w planowaniu lekcji przedmiotowych i zajęć związanych z wyborem ścieżki edukacyjno-zawodowej przez uczniów,
- działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.

Cel ogólny

1. Doradztwo zawodowe ma na celu umożliwienie uczniowi:
 - zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania samego siebie i własnych predyspozycji zawodowych,
 - poznanie zawodów i stanowisk pracy, rynku pracy oraz procesów na nim zachodzących i praw nim rządzących,
 - właściwe przygotowanie się do roli pracownika, czyli zdobycie wiedzy i umiejętności związanych z poruszaniem się po rynku pracy,
 - poznanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych zgodnych z potrzebami rynku pracy i własnymi predyspozycjami zawodowymi,
 - zaplanowanie własnej kariery edukacyjno–zawodowej.
2. Doradztwo edukacyjno-zawodowe realizowane jest przez wszystkich członków Rady Pedagogicznej, a w szczególności przez doradcę zawodowego, wychowawców i specjalistów, przy współpracy rodziców oraz placówek, instytucji i zakładów pracy, w szczególności poradni psychologiczno-pedagogicznych, urzędów pracy, Ochotniczych Hufców Pracy, przedstawicieli organizacji zrzeszających pracodawców itd.
3. Doradztwo edukacyjno-zawodowe jest realizowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb uczniów za pośrednictwem wielu zróżnicowanych działań, takich jak zajęcia lekcyjne, zajęcia edukacyjne z doradcą zawodowym, warsztaty, wycieczki zawodoznawcze, targi edukacyjne i pracy, spotkania z przedstawicielami zawodów, przedstawicielami szkół i uczelni, absolwentami, praktyki, wolontariat.
4. Doradztwo edukacyjno-zawodowe uwzględnia treści związane z:
 - diagnozowaniem własnych predyspozycji i preferencji zawodowych, zainteresowań, uzdolnień, mocnych i słabych stron, cech osobowości, ograniczeń zdrowotnych,
 - rozwijaniem umiejętności interpersonalnych i autoprezentacji,
 - poznawaniem różnych zawodów,
 - planowaniem własnej kariery edukacyjno-zawodowej,
 - konfrontowaniem własnych możliwości i osiągnięć z wymaganiami szkół i pracodawców,
 - uzyskiwaniem podstawowych i dodatkowych kwalifikacji, również poza systemem oświatowym,
 - radzeniem sobie w sytuacjach trudnych związanych z aktywnością zawodową,
 - analizą potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i międzynarodowym rynku pracy.

Cele szczegółowe

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

Cele szczegółowe z zakresu preorientacji zawodowej w przedszkolu

1. POZNANIE SIEBIE

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Dziecko:

- 2.1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3. wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4. podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5. opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Dziecko:

- 3.1. nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2. nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Dziecko:

- 4.1. opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2. na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3. podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Cele szczegółowe z zakresu orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej

1. POZNANIE SIEBIE

Uczeń:

- 1.1. opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2. prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3. podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4. podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 2.1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3. opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4. omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5. opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 3.1. uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2. wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3. wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

- 4.1. opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności.

Cele szczegółowe z zakresu orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

Uczeń:

- 1.1. określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2. wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4. prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 2.1. wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2. opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3. podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5. wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 3.1. wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2. wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3. samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

- 4.1. opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Cele szczegółowe z zakresu orientacji zawodowej dla klas VII-VIII szkoły podstawowej

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

Uczeń:

- 1.1. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z auto-analizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 2.1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6. wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7. dokonuje autoprezentacji;
- 2.8. charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 3.1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2. analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

- 3.3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

- 4.1. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2. określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4. planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Adresaci WSDZ

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

W obszarze tych trzech grup adresatów można wyróżnić cele szczegółowe odnoszące się do działań doradczych.

Uczeń:

- zna swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia),
- posiada informacje na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej pracy, wymagania do wykonywania konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne),
- rozwija swoje umiejętności i zainteresowania, wie jak się uczyć,
- rozwija umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne),
- prezentuje postawę szacunku do pracy,
- zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu,
- rozwija umiejętność podejmowania decyzji,
- jest otwarty i przygotowany na wyzwania współczesnego świata (zmiany),
- zna zasady systemu kształcenia w Polsce oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych,
- zna zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i terminarz rekrutacyjny,

- zna źródła informacji edukacyjnych i zawodoznawczych, ma dostęp do tych informacji.

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,
- wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu określać jego ścieżkę edukacyjną i zawodową,
- umożliwiają rozwój zainteresowań i zdolności uczniów,
- realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z zaleceniami,
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów,
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w realizowanie doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli doradców,
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu,
- znają ofertę szkół ponadpodstawowych i zasady oraz terminarz rekrutacji,
- angażują się w pracę doradcą szkoły (np. prezentują swoje zawody i firmy)
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych.

Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ

Sprawnie funkcjonujący system doradztwa zawodowego dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z doradztwa zawodowego daje efekt synergii, określa działania podejmowane w szkole w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, nauczyciele - wychowawcy w świetlicy szkolnej, nauczyciel - bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Dyrektor szkoły:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym,
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ,
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi,
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego,
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej

i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów,
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym,
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami,
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia,
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym,
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym,
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ,
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym,
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego,
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego,
- realizują tematy związane z preorientacją, orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych,
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej,
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci,
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego,
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów,
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych,
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe,
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze,
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Przykłady zadań nauczycieli poszczególnych przedmiotów w odniesieniu do doradztwa zawodowego:

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, komputera. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu, omawiają zawody najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.
Nauczyciele zajęć komputerowych	uczą poszukiwania, selekcionowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. oferty edukacyjnej szkół; wyjaśniają organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczą komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych, pomagają w logowaniu się do elektronicznego systemu rekrutacji szkół. Prezentują sposoby opracowywania tekstów, prezentacji oraz danych liczbowych. Wdrażają do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazują sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.
Nauczyciele języka polskiego	omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.
Nauczyciele matematyki	uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami,

	zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.
Nauczyciele języków obcych	zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują filmy o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkuzdaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.
Nauczyciele przyrody, biologii, geografii	omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii.
Nauczyciele historii, WOS, EDB	informują uczniów o siedzibie władz lokalnych oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.
Nauczyciele wychowania fizycznego	omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować uczniom rozkład dnia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.
Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie	prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.
Nauczyciele etyki	przedstawiają znaczenie i wartość pracy w życiu człowieka, etykę zawodową, pomagają stworzyć uczniom ich własne systemy wartości. Pomagają poznać siebie, przyjąć odpowiedzialność za siebie. Przekazują wiedzę o znaczeniu praw i obowiązków, zasad i reguł postępowania w życiu człowieka. Uczą prowadzenia dyskusji i umiejętności uzasadniania opinii dotyczących zjawisk w społeczności lokalnej.
Nauczyciele muzyki	zapoznają uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazują wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczą gry na instrumentach.

Nauczyciele plastyki	zapoznają z zawodami z dziedziny kultury. Uczą korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.
Nauczyciel techniki	opisuje funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczy posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów,
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów,
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty),
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele - wychowawcy świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej,
- organizują w sali kąpiki zawodoznawcze,
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów,
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel - bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego,
- prenumeruje czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego,
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów,

- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków - adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

II. Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Zakres realizacji programu

1. Szkoła realizuje doradztwo zawodowe przez prowadzenie zaplanowanych i systematycznych działań mających na celu wspieranie uczniów w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych.
2. Doradztwo zawodowe jest realizowane:
 - *w oddziałach przedszkolnych*; działania w zakresie doradztwa zawodowego w oddziałach przedszkolnych obejmują preorientację zawodową, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
 - *w klasach I-VI na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego*; działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I-VI obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
 - *w klasach VII i VIII na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego*; działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.
 - na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się klasą,
 - w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców.

Treści i czas realizacji programu

I. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Diagnozowanie potrzeb uczniów w zakresie doradztwa zawodowego: planowanie kształcenia, wybór zawodu, kariera zawodowa; rozwiązania dla uczniów ze SPE.	Analiza dokumentacji szkolnej. Wywiady z nauczycielami, rodzicami. Ewidencja uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	koordynator WSDZ, doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele przedmiotów	I półrocze 2019/2020
2.	Rozpoznanie planów edukacyjnych i zawodowych uczniów ostatnich klas, z uwzględnieniem potrzeb uczniów z SPE.	Wywiady z nauczycielami, rodzicami. Rozmowy z uczniami ostatnich klas.	doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele przedmiotów	wrzesień 2019 – luty 2020, na bieżąco wg potrzeb
3.	Zdobywanie wiedzy o predyspozycjach i możliwościach uczniów.	Konsultacje z wychowawcami i nauczycielami uczącymi Konsultacje indywidualne nt. uzdolnień, słabych stron, predyspozycji uczniów.	doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele przedmiotów	na bieżąco, wg potrzeb
4.	Zdobywanie wiedzy o predyspozycjach i możliwościach uczniów poprzez rozmowy z rodzicami. Wspieranie rodziców jako doradców dziecka.	Konsultacje indywidualne Udzielanie informacji nt. pomocy w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej dla uczniów ze SPE, nt. sposobów zdobywania wiedzy o dziecku, motywowania dziecka do nauki.	doradca zawodowy, wychowawcy nauczyciele przedmiotów	na bieżąco, wg potrzeb
5.	Zdobywanie wiedzy o predyspozycjach i możliwościach uczniów poprzez indywidualne spotkania z nimi. Pomoc uczniom w planowaniu przyszłości.	Indywidualne rozmowy doradcze z uczniami nt. zainteresowań, uzdolnień, słabych stron, planów edukacyjno-zawodowych.	doradca zawodowy, wychowawcy	na bieżąco, wg potrzeb

II. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Gromadzenie i systematyczne aktualizowanie informacji zawodowej i edukacyjnej.	Inwentaryzacja posiadanych zasobów informacji edukacyjnej i zawodowej. Gromadzenie materiałów informacyjnych (informatorów, ulotek) i ich aktualizowanie	koordynator WSDZ, doradca zawodowy wychowawcy	na bieżąco wg potrzeb
2.	Opracowywanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych dla rodziców, uczniów i nauczycieli.	Utworzenie i uaktualnianie bazy danych o szkołach następnego etapu edukacyjnego w regionie.	doradca zawodowy	styczeń 2020- marzec 2020
		Sporządzenie listy i podanie adresów stron internetowych, na których znajdują się przydatne informacje edukacyjno-zawodowe.	koordynator WSDZ, doradca zawodowy	na bieżąco, wg potrzeb
		Utworzenie Tablicy Informacji Edukacyjno-Zawodowych.	doradca zawodowy	październik/ listopad 2019
3.	Udostępnianie informacji za pośrednictwem strony internetowej szkoły.	Aktualizowanie zakładki na stronie internetowej szkoły dotyczącej doradztwa zawodowego.	koordynator WSDZ	na bieżąco, wg potrzeb
4.	Zapoznanie uczniów, rodziców i nauczycieli z siecią lokalnych szkół następnego etapu edukacyjnego oraz placówek kształcenia praktycznego i ustawicznego.	Spotkania informacyjne, prelekcje umożliwiające uczniom, rodzicom, nauczycielom poznanie sieci lokalnych szkół oraz placówek kształcenia praktycznego i ustawicznego. Spotkania informacyjne, prelekcje, pogadanki prezentujące możliwości uzupełniania i nabywania dodatkowych kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole i po jej ukończeniu.	doradca zawodowy, konsultanci zewnętrzni, wychowawcy	październik 2019, na bieżąco wg potrzeb

III. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów

Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Zajęcia umożliwiające uczniom poznanie siebie: swoich predyspozycji, uzdolnień oraz innych zasobów.	Uczestnictwo uczniów kl. VII i VIII podczas zajęć z doradztwa zawodowego	doradca zawodowy	10h wrzesień- listopad, 10h styczeń- marzec
		Uczestnictwo uczniów w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego w przedszkolu (kl.0) i klasach I-VIII.	nauczyciele przedmiotu, wychowawcy	cały rok szkolny
		Udział uczniów w zajęciach kół zainteresowań.	nauczyciele przedmiotu	cały rok szkolny
		Udział uczniów w lekcjach wychowawczych służących samopoznaniu. Zajęcia na godzinach wychowawczych: (kl.0) – „ <i>Jestem super przedszkolakiem</i> ” - festiwal zainteresowań <i>przedszkolaków</i> , „ <i>Co lubię?</i> ” (kl. I-III) – „ <i>Brawo ja! – prezentacja własnych talentów</i> ”, „ <i>Oto ja- moje zainteresowania</i> ” (kl. IV-VI) – „ <i>Przedmioty, które lubię jako drogowskazy zawodowe</i> ”, „ <i>W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z...</i> ” (kl. VII-VIII) – „ <i>Ja w swoich oczach i oczach innych</i> ”, „ <i>Czy warto być przedsiębiorczym?</i> ”	wychowawcy	I półrocze 2019/2020
		Udział uczniów w zajęciach kół zainteresowań.	nauczyciele przedmiotu	cały rok szkolny

2.	Zajęcia umożliwiające uczniom poznanie siebie: swoich predyspozycji, uzdolnień oraz innych zasobów.	Udział uczniów w lekcjach wychowawczych służących samopoznaniu.	wychowawcy	cały rok szkolny
		Rozwijanie umiejętności kluczowych w ramach lekcji przedmiotowych.	nauczyciele przedmiotu	cały rok szkolny
3.	Zajęcia umożliwiające uczniom lepsze poznanie świata zawodów, rynku pracy.	Uczestnictwo uczniów klas VII i VIII w zajęciach z doradztwa zawodowego	doradca zawodowy	10h wrzesień- listopad 10h styczeń- marzec
		Zajęcia na godzinach wychowawczych: (kl.0) – „Wiem, kto pracuje w przedszkolu, szkole”, „Przewodnik po zawodach” (kl. I-III) – „Zawód moich rodziców”, „Mój plan na przyszłość” (kl. IV-VI) – „Miasto zawodów”, „Kompetencje osobiste i zawodowe” (kl. VII-VIII) – „Barometr zawodów”, „Rynek pracy”	wychowawcy	I półrocze 2019/2020
		Udostępnianie uczniom podczas zajęć przedmiotowych informacji o zawodach charakterystycznych dla danego przedmiotu nauczania.	nauczyciele przedmiotu	cały rok szkolny
		Uczniów w spotkaniach z przedstawicielami różnych zawodów.	koordynator WSDZ, doradca zawodowy	cały rok szkolny
		Wycieczki do zakładu pracy	wychowawcy	cały rok szkolny
4.	Zajęcia umożliwiające uczniom lepsze poznanie świata zawodów, rynku pracy.	Spotkania z absolwentami	koordynator WSDZ, doradca zawodowy	cały rok szkolny

5.	Zajęcia umożliwiające uczniom poznanie systemu edukacji formalnej, organizacji systemu edukacji pozaformalnej oraz edukacji nieformalnej.	Uczestnictwo uczniów klas VII i VIII w zajęciach z doradztwa zawodowego	doradca zawodowy	10h wrzesień- listopad 10h styczeń- marzec
		Udział uczniów w zajęciach: (kl.0) – „ <i>Kim chcę zostać w przyszłości</i> ” (kl. I-III) – „ <i>Po co się uczyć?</i> ” (kl. IV-VI) – „ <i>Jak uczyć się szybko i efektywnie i czy nauka może być przyjemnością?</i> ” (kl. VII-VIII) – „ <i>Jak wybrać szkołę? Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych</i> ”, „ <i>System szkolnictwa w Polsce</i> ”	wychowawcy	II półrocze 2019/2020
		Udział uczniów w regionalnych imprezach informacyjnych: Targi Edukacji, Drzwi Otwarte Szkół Ponadpodstawowych, Środowiskowe Prezentacje Szkół.	koordynator WSDZ, doradca zawodowy, wychowawcy	zgodnie z planem imprez
IV. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Opracowanie i wdrażanie WSDZ	Opracowanie dokumentu. Przedstawienie RP. Publikacja na stronie szkoły.	Dyrektor szkoły, koordynator WSDZ, doradca zawodowy	wrzesień 2018, cały rok szkolny, aktualizacje co roku we wrześniu
2.	Planowanie działań doradczych.	Przydział zadań dla nauczycieli: włączenie zagadnień związanych z wyborem kierunku dalszego kształcenia i zawodu do tematyki zajęć z poszczególnych przedmiotów oraz godzin wychowawczych.	Dyrektor szkoły, koordynator WSDZ, nauczyciele, wychowawcy	wrzesień- listopad 2019

3.	Wspieranie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, przedmiotów oraz wychowawców klas w realizacji zajęć/zagadnień związanych z wyborem kierunku dalszego kształcenia i zawodu.	Udzielanie informacji, organizowanie konsultacji ze specjalistami w przypadkach wymagających dodatkowych wyjaśnień.	koordynator WSDZ	cały rok szkolny
4.	Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę w działalności doradczej.	Spotkania z przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.	koordynator WSDZ	cały rok szkolny
5.	Monitowanie realizacji przydzielonych zadań.	Analiza zapisów w dziennikach zajęć.	Dyrektor szkoły, koordynator WSDZ	cały rok szkolny, raport dwa razy w roku

V. Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Koordynowanie pracy nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, nauczycieli przedmiotów oraz wychowawców klas w realizacji zajęć/zagadnień związanych z wyborem kierunku dalszego kształcenia i zawodu.	Organizowanie Spotkań Konsultacyjnych dla nauczycieli, wychowawców. Udzielanie pomocy w realizacji imprez i przedsięwzięć. Organizowanie konsultacji ze specjalistami w przypadkach wymagających dodatkowych wyjaśnień.	koordynator WSDZ	cały rok szkolny

VI. Wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Wspieranie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, nauczycieli przedmiotów oraz wychowawców klas w realizacji zajęć/zagadnień związanych z wyborem kierunku dalszego kształcenia i zawodu.	Organizowanie Punktów Konsultacyjnych dla nauczycieli, wychowawców. Udzielanie pomocy metodycznej w rozwiązywaniu trudnych przypadków. Organizowanie konsultacji ze specjalistami w przypadkach wymagających dodatkowych wyjaśnień.	koordynator WSDZ	cały rok szkolny

<i>Tematy zajęć realizowane w przez doradcę zawodowego w klasach siódmych</i>		
VII	1	Wszyscy jesteśmy zdolni!
	2	Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej.
	3	Umiejętności a zawód.
	4	Moje umiejętności.
	5	Czym się interesuję?
	6	Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową?
	7	Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa.
	8	Zawody w moim najbliższym otoczeniu.
	9	Od elektryka do kierownika.
	10	Kompetencje na rynku pracy.

<i>Tematy zajęć realizowane w przez doradcę zawodowego w klasach ósmych</i>		
VIII	1	System edukacji w Polsce
	2	Cele edukacyjne i zawodowe
	3	Współczesny rynek pracy
	4	Ja na obecnym rynku pracy
	5	Praca jako wartość
	6	Zawody przyszłości
	7	Dokumenty aplikacyjne
	8	Autoprezentacja
	9	Co warto wiedzieć o szkołach średnich? Zbieramy informacje o wymarzonej szkole.
	10	Alternatywne drogi dojścia do zawodu. „W roli głównej...” – wywiad z przedstawicielem zawodu

Dodatkowe informacje: proponowana tematyka zajęć wraz ze scenariuszami jest dostępna na stronie: <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

Sposób realizacji

1. Doradztwo zawodowe na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego w oddziale rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego oraz w klasach I-VIII realizują nauczyciele prowadzący te zajęcia.
2. Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII prowadzi doradca zawodowy posiadający kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela doradcy zawodowego.
3. Doradztwo zawodowe na zajęciach w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizują: doradca zawodowy, pedagogzy, psycholodzy lub inni nauczyciele, prowadzący te zajęcia.
4. Przy organizacji i realizacji doradztwa zawodowego szkoła może współpracować z pracodawcami, placówkami kształcenia ustawicznego, placówkami kształcenia praktycznego oraz ośrodkami doksztalcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiającymi uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych, szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli lub instytucjami rynku pracy.

Formy i metody pracy

Formy adresowane do uczniów:

- diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet,
- indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
- zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań,
- filmy zawodoznawcze,
- koła zainteresowań,
- realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- wycieczki szkolne do zakładów pracy,
- gazetka-tablica z informacjami na temat rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ofercie edukacyjnej,
- udział w dniach otwartych,
- udział w konkursach z zakresu doradztwa zawodowego,
- działanie Szkolnego Koła Wolontariatu i samorządu szkolnego.

Formy adresowane do rodziców uczniów:

- indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły,
- kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje zawodoznawcze,
- zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów,
- udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych,
- udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości).

Formy adresowane do nauczycieli:

- udział w szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego,
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą,
- śledzenie losów absolwentów.

Formy adresowane do środowiska lokalnego:

- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych,
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy,
- współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,

Metody pracy doradczej:

- metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe - wspólne pracowanie nad rozwiązaniem problemu),
- drama - krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról,
- metody plastyczne - komiksy, plakaty,
- metody audiowizualne - wykorzystanie Internetu jako narzędzia zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne,
- gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne,
- trening komunikacji i zachowań społecznych, mini-wykłady, pogadanki, debaty.

Przewidywane rezultaty

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do Rady Pedagogicznej:

- wprowadzenie treści doradztwa zawodowego do planów wychowawczych klas, oraz planów pracy,
- współpraca ze środowiskiem lokalnym na rzecz rozwoju zawodowego uczniów,
- zastosowanie metod, technik i form prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego podczas zajęć z uczniami,
- realizacja treści zawodoznawczych podczas lekcji, zebrań oraz spotkań indywidualnych z rodzicami.

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do uczniów:

- znajomość czynników niezbędnych do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu,
- umiejętność dokonywania samooceny, wskazywania swoich predyspozycji, mocnych i słabych stron, decydujących o trafności wyboru zawodu i dalszej drogi edukacyjnej,
- znajomość świata pracy, grup zawodów, kwalifikacji,
- umiejętność samodzielnego zaplanowania ścieżki edukacyjno - zawodowej.

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do rodziców:

- znajomość czynników niezbędnych do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru ścieżki edukacyjno - zawodowej przez dziecko,
- zrozumienie potrzeby uwzględnienia zainteresowań, uzdolnień, cech charakteru, temperamentu, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych, rynku pracy jako czynników decydujących przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej dziecka. Umiejętność wskazania tych cech u własnego dziecka,
- znajomość źródeł informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi zawodowej dziecka,
- znajomość trendów w zatrudnieniu na lokalnym rynku pracy oraz oferty szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie miasta,
- umiejętność udzielenia pomocy swojemu dziecku w podejmowaniu decyzji edukacyjno - zawodowych.

Ewaluacja

Realizacja Wewnętrzznego Systemu Doradztwa Zawodowego powinna opierać się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Ewaluacja pozwala zaobserwować dynamikę procesu i pojawiające się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

WSDZ oraz plan jego realizacji w szkole podstawowej są monitorowane na bieżąco. Za monitoring odpowiada koordynator doradztwa zawodowego, który dokonuje oceny i koniecznych modyfikacji WSDZ.

Dyrektor, po konsultacji z koordynatorem doradztwa i doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej i ustalonej w przez szkołę, najczęściej: na podstawie rozmów z uczniami, rodzicami i wychowawcami klas oraz analizy dokumentacji szkolnej, e-dziennika. Odnosi się do wszystkich działań, skierowanych do młodzieży: udzielanej informacji, rozmów indywidualnych, pracy grupowej.

Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszenia realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy.

